Dosarul nr. 2-18259/2023 /2-23127673-12-2-05092023/

Partea introductivă.

H O T Ă R Â R E

În numele Legii

19 martie 2025 mun. Chişinău

Judecătoria Chișinău (sediul Central)
în componenţa:
preşedintele şedinţei, judecătorul Sergiu Suvac
grefier Daniela Mihailov, Jana Cornescu

examinând în ședință publică cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Hâncu Vasile împotriva Inspectoratului General al Poliției, Ministerului Justiției cu privire la încasarea în mod solidar a prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere contravențională, compensarea cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t:

Argumentele participanților la proces:

La 5 septembrie 2023, Vasile Hâncu, prin intermediul avocatului Iulian Timotin, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului General al Poliției cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere contravențională, compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reprezentantul reclamantului a indicat că la 30 iunie 2022, de către reprezentanții Inspectoratului General al Poliției a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție MAI05582563, potrivit căruia Vasile Hâncu a fost învinovățit de săvârșirea contravenției prevăzute de art.354 alin.(1) din Codul contravențional.

A menționat că procesul-verbal cu privire la contravenție MAI05582563 din 30 iunie 2022 a fost contestat, iar prin hotărârea Judecătoriei Hâncești (sediul central) nr. 5r-34/22 din 17 octombrie 2022, s-a dispus anularea procesului-verbal întocmit în privința lui Vasile Hâncu pentru săvârșirea faptei contravenționale prevăzute de art.354 alin.(1) din Codul contravențional și decizia de sancționare, cu încetarea procesului contravențional. Hotărârea a devenit irevocabilă la data de 1 noiembrie 2022.

Relatează că în cadrul procesului de judecată în care a contestat procesul-verbal cu privire la contravenție, reclamantul a achitat onorariul avocatului în sumă de 5 000 lei.

Notează că potrivit jurisprudenței CtEDO, și anume, cauza Ziliberberg vs Moldova (hotărârea din 01 februarie 2005), Curtea a reiterat că, în principiu, caracterul general al

Codului contravențional și scopul pedepselor, care este atât de a pedepsi, cât și de a preveni, sunt suficiente pentru a arăta că, în sensul articolului 6 al Convenției, reclamantul a fost acuzat de o abatere penală (a se vedea Lauko versus Slovacia, hotărârea din 02 septembrie 1998, Reports 1998-VI, §58). Așadar, distinct de aceste constatări, se va nota că, contravenția este definită prin natura sa ca una penală, or, ca și infracțiunea, constituie fapta săvârșită cu vinovăție, însă cu un pericol social mai redus, care, la fel, este prevăzută și sancționată prin lege.

Conchide că, fapta de care a fost acuzat Vasile Hâncu a constituit „acuzație în materie penală", în sensul art. 6 din CEDO, circumstanță care se încadrează în condițiile art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 1545 din 25.02.1998.

Evidențiază că reclamantul a fost tras ilegal la răspundere contravențională/penală.

Consideră că reclamantului i-au fost lezate grav drepturile fundamentale prevăzute și garantate de art. 5, 6 din CEDO, art. 20-21 din Constituția Republicii Moldova, art. 1, 2, 3, 8, 10, 11 din Codul de procedură penală, pentru o perioadă îndelungată, fiindu-i limitate, încălcate grav mai multe drepturi fundamentale (prezumția nevinovăției, inviolabilitatea, dreptul la libertate și siguranța individuală).

A declarat că în urma acțiunilor organelor de drept, Vasile Hâncu a avut mult de suferit din punct de vedere psihologic.

Susține că, printre blocajele emoționale, care au influențat sănătatea psihologică a reclamantului și care își produc în continuare efectul, sunt stresul, nervozitatea, bulversarea interioară și neliniștea, anxietate cauzată de incertitudinea creată de organele de drept, suferințe psihice, nervi, griji, afectare sufletească și spirituală, oboseală, dificultăți, demoralizare, descurajare, limitarea de a se bucura de plăcerea vieții, de satisfacții spirituale și materiale, disconfort psihologic, dificultatea în depășirea obstacolelor impuse din cauza ignorării intenționate de reprezentanții organelor de drept a legislației în vigoare.

Afirmă că, calitatea deținută în cadrul procedurii contravenționale, cea de contravenient, l-a adus pe reclamant într-o stare de neliniște și nesiguranță cu privire la parcursul procesului contravențional, inclusiv prin prisma măsurilor de constrângere în procesul contravențional.

Conchide că este indubitabil faptul că lui Vasile Hâncu i-au fost cauzate suferințe psihice, prin faptul că a fost învinuit pe nedrept pentru săvârșirea unei contravenții/infracțiuni. Totodată, suferințele psihice suportate de reclamant se manifestă și prin faptul că a fost învinuit pentru acțiuni care s-au dovedit că nu au avut loc.

Consideră că reclamantul este îndreptățit la repararea prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere contravențională/penală.

Notează că, având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate, starea de stres și frustrarea cauzată reclamantului, ultimul pretinde la compensarea prejudiciului moral suferit în mărime de 10 000 lei, sumă care este în măsură de a atenua suferințele psihice cauzate, fiind una echitabilă și suficientă pentru prejudiciul moral suferit.

O eventuală despăgubire mai mică decât cea stabilită de instanța de fond ar contraveni legislației naționale și Convenției Europene a Drepturilor Omului și

Libertăților Fundamentale precum și jurisprudenței CtEDO, și anume, de a asigura o satisfacție morală pe baza unor aprecieri în echitate.

Reclamantul invocă că, compensația bănească pentru prejudiciul nepatrimonial cauzat pretins în echivalent bănesc, nu poate fi compensată doar prin simpla constatare a încălcării drepturilor acestuia.

Menționează că la stabilirea mărimii prejudiciului moral care trebuie să fie dispus spre încasare, urmează a se lua în considerație principiul general al echității, iar suma nu trebuie să fie vădit disproporționat de mică în raport cu sumele acordate de CtEDO în spețe similare. Or, stabilirea unei compensații a prejudiciului sub limita stabilită poate prin sine constitui o încălcare a dreptului la un proces echitabil, care ar putea genera o nouă plângere la CtEDO.

Solicită Vasile Hâncu, reprezentat de avocatul Iulian Timotin admiterea acțiunii, încasarea din contul Inspectoratului General al Poliției în beneficiul reclamantului a sumei de 5 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică acordată în procesul contravențional, precum și a sumei de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

La 16 noiembrie 2023, prin intermediul Grefei Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) reprezentantul Inspectoratului General al Poliției a depus referința pe marginea cererii de chemare în judecată înaintată de Vasile Hâncu prin care a solicitat respingerea acțiunii, ca fiind neîntemeiată. *(f.d. 35-42)*

În motivarea acesteia a confirmat că la data de 30 iunie 2022 reprezentanții/angajații Inspectoratului General al Poliției au întocmit în privința lui Vasile Hâncu procesul-verbal cu privire la contravenție, prin care ultimul a fost învinovățit de săvârșirea contravenției prevăzute de art.354 alin.(1) din Codul contravențional.

Menționează că procesul-verbal cu privire la contravenție enunțat supra a fost contestat, iar prin hotărârea Judecătoriei Hâncești (sediul central) din 17 octombrie 2022, contestația a fost admisă și procesul-verbal a fost anulat, cu încetarea procesului contravențional, din motivul lipsei faptei contravenției.

Susține că instanța a respins ca neîntemeiată solicitarea de a fi restituite cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5 000 lei. Or, contestatarul a omis să arate normele de drept la care face trimitere.

Notează că instanța a indicat asupra faptului că potrivit art.383 alin.(3) din Codul contravențional, persona în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional se repune în dreptul de care a fost privată și i se repară cheltuielile suportate în proces, dacă prin hotărârea definitivă, este declarată nevinovată sau răspunderea sa contravențională este înlăturată, cu excepția cazului de amnistie.

Menționează că reclamantul în acțiunea depusă a invocat faptul că hotărârea irevocabilă prin care a fost anulat procesul verbal cu privire la contravenție, reprezintă consecința acțiunilor ilegale ale agentului constatator, ce i-a cauzat un prejudiciu moral, manifestat prin apariția blocajelor emoționale, care au influențat sănătatea psihologică și care își produc în continuare efecte, manifestate prin stres, nervozitate, bulversare interioară și neliniște, anxietate cauzată de incertitudinea creată de organele de drept, suferințe psihice.

Notează că, în conformitate cu prevederile art. 462 alin.(5) lit. a) Cod contravențional al Republicii Moldova, instanța de judecată, în dispozitivul hotărârii a indicat asupra încetării procesului contravențional, fiind constatată nulitatea procesului verbal cu privire la contravenție, reglementări stipulate în art. 443 și art. 445 Cod contravențional al Republicii Moldova.

Consideră că prin anularea de către instanță a procesului-verbal cu privire la contravenție, nicidecum nu poate fi prezumat că a fost demonstrat ori probat caracterul ilicit al acțiunilor întreprinse de agentul constatator la documentarea cazului.

Susține că faptul cauzării prejudiciului moral nu este probat de către reclamant, nefiind prezentat niciun înscris ce ar demonstra impactul negativ al întocmirii presupus ilegale a procesului-verbal cu privire la contravenție de către agentul constatator.

Menționează că în speța dată, cu referire la prevederile art. 3 din Legea nr. 1545/1998 nu au fost identificate careva temeiuri legale la cele invocate de reclamant.

Notează că, în cazul în care se pretinde încasarea prejudiciului moral și material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată, urmează să existe și să fie întrunite cumulativ (minim o condiție), atât circumstanțele prevăzute la art.6 - dreptul la repararea prejudiciului, cât și la art.3 - cazurile de reparare a prejudiciului material și moral, în condiția în care, normele în cauză sunt indisolubile și nu pot fi aplicate separat.

Susține că în speța dată instanța urmează să rețină că reclamantul, Vasile Hâncu, nu a fost supus ilegal arestului contravențional, reținerii contravenționale ilegale, precum și nu i-a fost aplicată ilegal amenda contravențională pentru a solicita compensarea prejudiciului moral din bugetul de stat în baza Legii nr.1545 din 25.02.1998.

Conchide că reclamantul invocă drept temei de reparare a prejudiciului, prin analogie, hotărârea instanței de judecată prin care a fost anulat procesul-verbal cu privire la contravenție întocmit în privința acestuia.

Concluzionează că analogia aplicată indirect poartă un caracter subiectiv, întrucât impactul unei sentințe de achitare nu poate fi echivalat cu cel al unei hotărâri de judecată prin care a fost anulat un proces verbal cu privire la contravenție, ce ar putea cauza, potrivit poziției enunțate de reclamant un prejudiciu moral, manifestat prin stres, nervozitate, bulversare interioară și neliniște, anxietate cauzată de incertitudinea creată de organele de drept, suferințe psihice.

Accentuează că obligația de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral (suferințe psihice sau fizice suportate) o exercită partea vătămată. De aceea, în cererea privind compensarea prejudiciului moral urma să fie indicat cine, în ce circumstanțe și în baza căror acțiuni/inacțiuni i-a cauzat suferințe morale (psihice) sau fizice și prin ce s-au manifestat acestea.

Notează că suma solicitată cu titlu de prejudiciu moral este una neîntemeiată și nejustificată, din motiv că la materialele cauzei nu se regăsesc probe veridice, admisibile, pertinente și concludente care să confirme cu certitudine faptul vătămării drepturilor personale nepatrimoniale privind integritatea morală, prezumție valabilă până la proba contrarie.

Conchide că pretențiile reclamantului nu se regăsesc a fi reglementate expres de dispozițiile de Legea nr.l545-XII din 25 februarie 1998.

Afirmă că instanța de judecată urmează să rețină faptul că înaintarea cererii de chemare în judecată către pârâtul necorespunzător, în speță, Inspectoratul General al Poliției, constituie temei de inadmisibilitate.

Cu referire la prevederile din Codul civil, susține că se consideră că persoana a cauzat prejudiciul dacă acesta constituie consecința faptei acelei persoane ori consecința izvorului de pericol pentru care acea persoană răspunde conform legii.

Reiterează că nu au fost prezentate careva înscrisuri medicale ce ar conține diagnosticul reclamantului ce poate fi considerat ca fiind o consecință a pretinselor acțiuni ilicite ale agentului constatator, admise la întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, care ulterior a fost anulat prin hotărârea instanței de judecată, în vederea identificării legăturii de cauzalitate dintre faptă și consecințe (apariția blocajelor emoționale care au influențat sănătatea psihologică și care își produc în continuare efectul manifestat prin stres, nervozitate, bulversare interioară și neliniște, anxietate cauzată de incertitudinea creată de organele de drept, suferințe psihice, ș.a.”).

Concluzionează că circumstanțele invocate de reclamant la solicitarea reparării prejudiciului moral și material cauzat nu se încadrează în baza prevederilor art. 3 și 6 din Legea nr. 1545/1998, iar cu referire la prevederile art. 384 alin. (2) lit. u) Cod contravențional, persoana poate primi despăgubire doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor/inacțiunilor autorității competente să soluționeze cauza contravențională, ceea ce nu se atestă în prezenta speță.

Așadar consideră cererea de chemare în judecată drept una neîntemeiată și care urmează a fi respinsă.

La 16 aprilie 2024, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, emisă în mod protocolar, a fost atras în calitate de intervenient accesoriu Ministerul Justiției al Republicii Moldova. *(f.d. 124)*

La 9 august 2024, prin intermediul Grefei Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova a depus referința pe marginea cererii de chemare în judecată înaintată de Vasile Hâncu prin care a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată. *(f.d. 130-131)*

În conținutul referinței formulate a indicat că elucidarea cazurilor și condițiilor de răspundere patrimonială se face prin lege specială, la caz, prin Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Accentuează că în vederea stabilirii temeiniciei acțiunii, necesită a fi întrunite în mod expres cazurile prevăzute la art. 3 și 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Consideră că pentru angajarea răspunderii statului în urma prejudiciului cauzat prin pretinsele acțiuni ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești este necesar de a exista dreptul reclamantului de a solicita repararea prejudiciului. Or, nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului.

Prin prisma prevederilor evidențiate, consideră că reclamantul nu posedă dreptul de a solicita despăgubiri pecuniare în condițiile în care ultimul nu se regăsește în una din situațiile prevăzute de art. 3 și 6 din Legea nr. 1545.

Cu trimitere la prevederile art. 384 alin. (2) lit. u) Cod contravențional, deduce dreptul reclamantului de a solicita eventualele prejudicii doar în cadrul procesului contravențional.

Menționează că reclamantul urma să înainteze pretenții privind recuperarea prejudiciului în cadrul procesului contravențional inițiat, iar în cazul în care reclamantul nu a solicitat realizarea dreptului său, fiind emisă o hotărâre irevocabilă asupra cazului contravențional, aceste prevederi nu mai sunt aplicabile în cadrul unui proces civil.

Susține că, deși în cadrul examinării cauzei contravenționale reclamantul avea dreptul de a solicita recuperarea prejudiciului material, acesta din motive necunoscute nu a făcut-o, iar potrivit prevederilor art. 2006 alin. (3) din Codul civil „obligația de reparare a prejudiciului nu se naște în măsura în care cel prejudiciat a omis, cu intenție ori din culpă gravă, să înlăture prejudiciul prin mijloace legale”.

Relatează că, deși reclamantul susține că ilegal a fost atras la răspundere contravențională, respectiv, ilegal a fost sancționat cu amendă contravențională, conchide că Legea nr. 1545/1998 garantează repararea prejudiciului material și moral în cazurile în care persoana a fost ilegal arestată contravențional, reținută contravențional sau i s-a aplicat ilegal amenda contravențională de către instanța de judecată.

Accentuează că în ședința de judecată s-a stabilit că amenda contravențională a fost aplicată de agentul constatator, și nicidecum de instanța de judecată.

Cu referire la pretențiile reclamantului privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică, reprezentantul intervenientului accesoriu Ministerul Justiției al Republicii Moldova menționează că solicitarea dată, de asemenea, este una neîntemeiată. Or, la materialele cauzei nu se regăsesc înscrisuri cu privire la lucrul efectuat de avocat, acțiunile întreprinse de acesta, cât și timpul efectiv lucrat.

Cu referire la pretențiile reclamantului privind repararea prejudiciului moral și mărimea acestuia, reprezentantul intervenientului accesoriu Ministerul Justiției al Republicii Moldova menționează că, potrivit pct.25 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.9 din 9 octombrie 2006 cu privire la aplicarea de către instanța de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral, instanțele judecătorești, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral trebuie neapărat să ia în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate, cât și datele obiective care certifică acest fapt.

Totodată, reprezentantul intervenientului accesoriu a notat că toate declarațiile reclamantului denotă o supraapreciere a circumstanțelor cauzate, reiterând lipsa unor constatări exprese privind ilegalitatea acțiunilor agentului constatator. *(f.d. 130-131)*

La 18 septembrie 2023 reprezentantul reclamantului Vasile Hâncu, avocat Iulian Timotin, a înaintat o cerere de concretizare a acțiunii, în care a formulat pretenții și împotriva Ministerului Justiției, în calitate de copârât. *(f.d. 143)*

Așadar, prin cererea de concretizare, s-a solicitat încasarea în mod solidar din contul Inspectoratului General al Poliției și din contul Ministerului Justiției în beneficiul lui Vasile Hâncu a prejudiciului moral în sumă de 10 000 lei, precum și compensarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5 000 lei, acordată în procesul privind contestarea procesului-verbal cu privire la contravenție MAI05582563.

În ședința de judecată, reprezentantul reclamantului, Vasile Hâncu, – avocatul Iulian Timotin, a pledat întru admiterea integrală a acțiunii depuse, concretizate pe parcurs, potrivit motivelor de fapt și de drept invocate în cererile formulate.

Reprezentantul pârâtului, Inspectoratul General al Poliției, angajatul Valentin Andriuța în baza procurii nr.34/2-30 din 3 ianuarie 2025, în ședința de judecată a optat pentru respingerea integrală a acțiunii înaintate de Vasile Hâncu ca fiind neîntemeiată, reiterând argumentele expuse în referința întocmită.

Reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, fiind legal citat, la ședința de judecată nu s-a prezentat din motive necunoscute instanței. *(f.d. 142, 149)*

Audiind participanții la proces, studiind materialele cauzei civile, apreciind în conformitate cu art.130 Cod de procedură civilă probele prezentate și raportându-le la prevederile legii ce guvernează speța, instanța de judecată consideră cererea de chemare în judecată depusă de Hâncu Vasile împotriva Inspectoratului General al Poliției, Ministerului Justiției cu privire la încasarea în mod solidar a prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere contravențională, compensarea cheltuielilor de judecată, ca fiind una neîntemeiată şi care urmează a fi respinsă, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărîrea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

Reieșind din materialul probatoriu administrat, instanța reține că la 30 iunie 2022, pe numele reclamantului, Vasile Hâncu, a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI05582563, fiind aplicată, în temeiul deciziei agentului constatator, sancțiunea contravențională în baza art. 354 alin. (1) Codul contravențional, în mărime de 28 unități convenționale, ceea ce constituie suma de 1400 lei. *(f.d. 7)*

Prin hotărârea Judecătoriei Hâncești (sediul central) nr. 5r-34/22 din 17 octombrie 2022, a fost admisă contestația formulată de către Vasile Hâncu, fiind anulat procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI05582563 din 30 iunie 2022 și decizia privind aplicarea sancțiunii contravenționale, cu încetarea procesului contravențional. *(f.d. 9-12)*

Motivul anulării procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI05582563 din 30 iunie 2022 l-a constituit lipsa elementelor constitutive ale contravenției în acțiunile lui Vasile Hâncu.

Instanța reține că hotărârea Judecătoriei Hâncești (sediul central) nr. 5r-34/22 din 17 octombrie 2022 a devenit irevocabilă la data de 1 noiembrie 2022.

Instanța atestă că la 28.03.2023, respectiv la 18.04.2024, avocatul Iulian Timotin, în interesele lui Vasile Hâncu, a expediat notificări în adresa pârâților, solicitând

compensarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată pentru încălcarea dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențioanală. *(f.d. 14, 144-145)*

Prin răspunsul Inspectoratului de Poliție Hâncești din 05.04.2023, respectiv, prin răspunsul Ministerului Justiției din 02.05.2023, nu s-a dat curs reclamațiilor reclamantului. *(f.d. 18-19, 146)*

În lipsa unui consens pe marginea chestiunilor descrise, Vasile Hâncu s-a adresat cu prezenta cerere de chemare în judecată, justificându-și acțiunea în baza prevederilor Legii nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii, și ale instanțelor de judecată, a prevederilor Codului civil și a prevederilor din Codul contravențional, Codul de procedură penală, ce se referă la plata cheltuielilor judiciare.

Conform 19 alin. (1) - (3) Cod civil, în condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. (2) Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum şi profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat). (3) Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. În cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic).

Art. 2007 alin. (1) Cod civil prevede că prejudiciul cauzat persoanei prin acţiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanţelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăţia persoanei responsabile, în următoarele cazuri: a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea; b) aplicare ilegală, în calitate de sancţiune contravenţională, a arestului, a muncii neremunerate în folosul comunităţii; c) acţiuni sau inacţiuni care au dus, după caz, la: – constatarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărâre, a încălcării drepturilor sau libertăţilor fundamentale ale unei persoane şi dispunerea achitării unor sume în beneficiul acesteia; – pronunţarea unei hotărâri de către o instanţă judecătorească naţională, ca urmare a condamnării statului de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin care s-a dispus achitarea unor sume din contul statului.

Iar art. 2036 Cod civil alin. (1)-(4) Cod civil stabilește că, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. (2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial. (3) Reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului , muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri

prevăzute de lege. (4) Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacţie echitabilă persoanei vătămate doar cînd aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat şi persoana vătămată astfel va putea obţine o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit.

În vederea asigurării unei protecții față de asemenea situaţii inechitabile, există o serie de garanţii legale, iar cele mai relevante acte normative care conţin aceste garanţii sunt Codul civil şi Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Coroborând temeiurile de naștere a prejudiciului cauzat în rezultatul acţiunilor organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanţelor de judecată, se poate deduce că cele prevăzute în art. 2007 alin. (1) Cod civil sunt temeiuri generale, iar cele stabilite în art. 3 alin. (1) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 sunt temeiuri speciale.

Art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii, și ale instanțelor de judecată prevede că este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziţiei, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcţie), precum și în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravenţional, reţinerii contravenţionale ilegale sau **aplicării ilegale a amenzii contravenţionale de către instanţa de judecată**; e) efectuării măsurilor speciale de investigaţii cu încălcarea prevederilor legislaţiei; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ştampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare.

Conform art. 6 din Legea nr. 1545 din 25.02.1998, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; c) adoptării de către instanţa judecătorească a hotărîrii cu privire la anularea arestului contravenţional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucţie, în condiţiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privinţa persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulităţii actelor sau acţiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigaţii.

Având în susţinere prevederile anterior enunțate, este de înţeles că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare şi de anchetă este necesară existența unei fapte ilicite, în calitate de condiţie generală a răspunderii delictuale.

Totodată, nu orice acţiune ilicită a organelor de anchetă şi a instanţelor de judecată atrage răspunderea statului.

O altă condiţie necesară pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare este actul de reabilitare, care şi atestă admiterea erorii judiciare şi prejudicierea neîntemeiată a persoanei.

Potrivit art. 5 alin.(1) al Legii nr.1545 din 25.02.1998,cauzele cu privire la repararea prejudiciului material şi moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanţa de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiţiei.

În continuare, în a doua propoziție a alin.(1) al art.13 al Legii nr. 1545 din 25.02.1998, este prevăzut că prejudiciul material şi moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenţionale de către alte organe decît instanţa de judecată se repară de către aceste organe.

Instanța reține că din conținutul cererii de chemare în judecată formulată de Vasile Hâncu denotă solicitarea reparării prejudiciului din contul bugetului de stat și din contul Inspectoratului General al Poliției ca urmare a acțiunilor ilegale de tragere la răspundere contravențională și sancționare contravențională cu amenda de către agentul constatator.

Contrar concluziilor reclamantului, reprezentat de avocatul Iulian Timotin, reieșind din normele mai sus citate, instanța conchide că nu sunt întrunite condițiile pentru angajarea răspunderii părților pârâte prin repararea prejudiciului pretins a fi cauzat într-o cauză contravențională.

În speța dedusă judecății, după cum s-a constatat, reclamantul, Vasile Hâncu, nu a fost supus arestului contravențional, reținerii contravenționale, precum şi nici nu i-a fost aplicată de către instanța de judecată vreo amendă contravențională.

În consecință, pretențiile formulate de către reclamantul, Vasile Hâncu, îndreptate împotriva Ministerului Justiției al R. Moldova și Inspectoratului General al Poliției, privind repararea prejudiciului moral, sunt neîntemeiate, urmând a fi respinse, deoarece aplicarea sancțiunii contravenționale sub formă de amendă de către agentul constatator nu cade sub incidenţa normelor legale

Instanța reiterează că art.3 din Legea nr. 1545 din 25.02.1998 anterior enunțată, expres stabilește situațiile în baza cărora este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice.

Pentru alte situații, distincte de cele indicate în art.3, Legea nr. 1545 din 25.02.1998 nu este aplicabilă.

Art. 10 din Legea nr. 1545 din 25.02.1998 prevede că dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilit de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.6, circumstanțe care nu se regăsesc în prezenta speță.

Urmează de reținut că potrivit alin.(2) lit. u) art.384 Cod contravențional persoana în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional are dreptul să ceară şi să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile sau inacţiunile ilicite ale autorităţii competente să constate contravenţia sau să soluţioneze cauza contravenţională.

Alin. (3^1) stabilește că dreptul prevăzut la alin.(2) lit. u) se oferă doar în cazul în care prin **hotărâre judecătorească definitivă** s-a constatat caracterul ilicit al acţiunilor

sau al inacţiunilor autorităţii competente să constate contravenţia sau să soluţioneze cauza contravenţională.

La caz, pretinsa contravenție a fost constatată de către agentul constatator al organului de poliție.

Acest drept i-a fost atribuit agentului constatator prin alin.(2) al art.400 al Codului contravențional (redacția în vigoare la momentul întocmirii procesului-verbal din 09.05.2018), potrivit căruia sunt în drept să examineze cauze contravenţionale şi să aplice sancţiuni în limitele competenţei funcţionarii publici cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, care exercită atribuţiile poliţiei şi sunt împuterniciţi cu asemenea atribuţii conform fişei postului. Nomenclatorul funcţiilor şi al competenţelor de examinare a cauzelor contravenţionale şi de aplicare a sancţiunilor se aprobă prin ordinul ministrului afacerilor interne.

În opinia instanței, întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție constituie o modalitate legală de desfășurare a procesului contravențional, iar însăși pornirea procesului contravențional, recunoașterea persoanei în calitate de contravenient, sunt măsuri procesuale ce ţin de procesul contravențional, care nu încalcă drepturile persoanei si nicidecum nu cauzează aducerea vreunui prejudiciu, în lipsa unor probe concludente și pertinente din partea persoanei în privința căreia a fost întocmit procesul-verbal de contravenție.

Totodată, prin prisma art. 384 alin.(2) lit. u) și alin. (3^1) Cod contravențional, sus redate, persoana în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional, în speță, reclamantul, Vasile Hâncu, are dreptul să ceară şi să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile pretins ilicite ale autorităţii competente să constate contravenţia, doar în cazul existenței unei hotărâri judecătorești definitive de constatare a caracterului ilicit al acțiunilor agentului constatator.

În lipsa unei asemenea hotărâri, reclamantul nu este îndreptățit să solicite repararea prejudiciului moral în urma anulării deciziei de sancționare contravențională, astfel încât pretențiile reclamantului în privința încasării prejudiciului moral, sunt neîntemeiate.

Conform art. 2 din Legea nr. 1545 din 25.02.1998, *acţiuni ilicite* constituie acţiuni sau inacţiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenţii, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăţia acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcţie de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin **încălcarea intenţionată** a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracţiuni).

Deși în conținutul cererii de chemare în judecată, reclamantul și-a justificat acțiunea făcând referire la art. 2 al Legii nr. 1545 din 25.02.1998, temeiul invocat nu poate fi reținut pentru admiterea acțiunii în situația în care lipsește dovada încălcării intenționate a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii contravenţionale, prin constatarea în baza unei hotărâri de judecată rămase irevocabile.

Totodată, în același context, pentru a fi admisă cerința privind încasarea prejudiciului moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenţionale, necesită a fi

probat faptul pricinuirii nemijlocite a prejudiciului moral, probă ce incumbă reclamantului în respectiva speță.

În condiţiile enunţate, pe cale de consecinţă nu poate fi invocată prejudicierea morală a reclamantului de către pârâți, astfel încât reclamantul contrar cerinţelor instituite de prevederile art.118 alin.(1) CPC nu a făcut dovada acestor circumstanţe pretinse, din care considerente, pretențiile formulate împotriva pârâților cu referire la încasarea prejudiciului moral, urmează a fi respinse.

Concomitent, nu poate admisă nici pretenția reclamantului referitor la încasarea cheltuielilor de judecată pentru asistența juridică acordată în sumă de 5 000 lei la examinarea cauzei contravenționale. *(f.d. 13)*

Astfel, potrivit prevederilor art.383 alin.(1) Cod contravenţional (redacția în vigoare la data examinării cauzei contravenționale), cheltuielile de administrare şi de conservare a probelor, de retribuire a apărătorului, alte cheltuieli aferente procesului contravenţional se suportă de contravenient sau de stat în modul stabilit de legislaţie.

După cum și anterior a fost indicat, reclamantul, Vasile Hâncu, are dreptul să ceară şi să primească despăgubiri doar în cazul existenței unei hotărâri judecătorești definitive de constatare a caracterului intenționat și ilicit al acțiunilor agentului constatator.

În lipsa unei asemenea hotărâri și deoarece cele invocate de reclamant nu intră în sfera acţiunilor ilicite ale agentului constatator prevăzute de Lege, ce oferă dreptul persoanei de a solicita repararea prejudiciului cauzat, pretențiile reclamantului în privința încasării și a prejudiciului material de la pârâți, sunt neîntemeiate, urmând a fi respinse.

Mai mult, instanţa care a examinat contestația reclamantului asupra procesului-verbal de aplicare a amenzii a interpretat şi a aplicat principiile legale relevante apărării drepturilor şi libertăților persoanei în privința căreia a fost întocmit un proces-verbal şi a ajuns la concluzia de anulare a actelor şi acţiunilor agentului constatator, fapt care în raport
cu principiile de aplicare a remediilor compensatoare părților care invocă violarea drepturilor şi intereselor apărate de Convenție, reprezintă o satisfacție echitabilă.

Simplul fapt că prin actul judecătoresc s-a declarat nul procesul-verbal în privința reclamantului, Hâncu Vasile, nu încadrează situația dedusă judecății în temeiurile legale ce instituie răspunderea conform legislaţiei pertinente.

În acest sens, CtEDO a statuat cu valoare de principiu că în cazul în care autoritățile naționale au stabilit o încălcare, iar decizia lor constituie o satisfacție adecvată şi suficientă, partea interesată nu mai poate pretinde a fi o victimă în sensul articolului 34 din Convenție (cauza Ciorap c. Moldovei, nr.2, par. 18).

În circumstanţele relevate şi în contextul normelor de drept enunţate supra, instanța conchide că reclamantul nu a demonstrat cumularea tuturor condiţiilor necesare pentru antrenarea răspunderii, atât a statului, în persoana Ministerului Justiției al Republicii Moldova, cât și a Inspectoratului General al Poliției, ceea ce exclude răspunderea acestora și necesitatea reparării pretinsului prejudiciu cauzat, atât moral, cât și cel material.

Partea dispozitivă.

În conformitate cu prevederile art. art. 238-241 Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, instanţa de judecată, -

H O T Ă R Ă Ş T E :

Cererea de chemare în judecată depusă de Hâncu Vasile împotriva Inspectoratului General al Poliției, Ministerului Justiției cu privire la încasarea în mod solidar a prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere contravențională, compensarea cheltuielilor de judecată, se respinge ca fiind neîntemeiată.

Hotărârea este cu drept de apel la Curtea de Apel Centru, în termen de 30 zile de la pronunțare, prin intermediul instanței emitente.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Sergiu Suvac